

Trygt-og-godt På Lerstad

På Lerstad skole arbeider vi kontinuerlig med å fremme et trygt og godt klasse- og gruppemiljø, og med å forebygge og avdekke alle krenkelser. Ved krenkelser griper vi inn, varsler og bidrar i egnede tiltak til elevene opplever at de har et trygt og godt miljø. Med klasse- og gruppemiljø menes de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forhold på skolen som har betydning for elevenes læring, helse og trivsel. I denne planen er skole ment å omfatte både undervisning og SFO.

Et godt sted å være, et godt sted å lære

Aktivitetsplikten omfatter 5 delplikter

1: Plikt til å følge
med

2: Plikt til å gripe
inn

3: Plikt til å varsle

4: Plikt til å
undersøke

5: Plikt til å
iverksette tiltak og
evaluere

Lerstad skole

Kyrkjehaugen 2

6014 Ålesund

70 16 25 80

lerstadbs@alesund.kommune

.no

Forord	3
Hvorfor gjør vi det vi gjør?.....	3
Del 1 Grunnleggende forståelse og bakgrunn vurdert og sett fra Lerstad skole	4
Definisjon	4
Formål.....	4
Historikk.....	4
Våre verdier	5
Del 2 Skolens tiltak for å forebygge og forhindre krenkelser.....	5
Ressurspersoner	5
Kompetanseheving for personalet.....	5
Inkluderende fellesskap.....	6
Regler.....	6
Arbeid med sosiale ferdigheter	6
ART.....	7
Samarbeidspartnere	7
Del 3 Skolens tiltak for å undersøke og avdekke krenkelser (kartlegging)	7
Undersøkelser.....	7
Samtaler.....	7
Observasjoner.....	7
Del 4 Skolens tiltak for å håndtere krenkelser når de avdekkes.....	8
Aktivitetsplikt.....	8
Delpliktene.....	8
1: Å følge med.....	8
2: Du som jobber på skolen har plikt til å gripe inn	8
3: Å varsle	8
4: Å undersøke saken	9
5: Å iverksette tiltak og evaluere disse.....	9
Undersøkelse og vurdering	9
Del 5 Lerstad skoles verktøy og tiltaksbank	9

Forord

Hvorfor gjør vi det vi gjør?

I skolens arbeid med trygt og godt skolemiljø har vi sett viktigheten av å ta krenkelser i skolehverdagen på alvor. Hos oss har vi nulltoleranse for krenkende atferd. Dette opprettholdes gjennom de ansattes aktivitetsplikt. Denne ansvarliggjør alle ansatte. Vi skal gripe inn og sørge for at alle elever hos oss har det trygt og godt på skolen. Vårt elevsyn bygger på likeverdprinsippet. Det fremgår dermed at vi søker å støtte elevene på begge sider av konflikten. I vårt arbeid med inkludering og toleranse nytter vi oss av gjenopprettende samtaler mellom elever, slik at vi kan bygge opp igjen de relasjonene som er i ubalanse. Vi har tro på at fokuset på å gjenopprette, skaper trygghet rundt arbeidet med konfliktsituasjoner. På Lerstad ønsker vi å finne løsninger, ansvarliggjøre elevene og skape robuste barn som tåler å kjenne på egne og andres følelser.

Rutiner

De ulike skjema som vi benytter finnes på Teams, under personalrom/drift/skolemiljø/filer/trygt og godt.

Der finner du mal for varsel og mal for aktivitetsplan.

Ved fysiske krenkelser og avvik skal den som var nærmest situasjonen skrive i Compilo.

Del 1 Grunnleggende forståelse og bakgrunn vurdert og sett fra Lerstad skole

Definisjon

Trygt og godt skolemiljø

Retten til et trygt og godt skolemiljø etter oppl. § 9 A-2 er individuell, og det er elevens egen subjektive oppfatning som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt. Det betyr blant annet at elevene ikke skal komme til skade og at elevene skal føle at skolen er et trygt sted å være. Trygghet handler også om å vite at skolen tar tak hvis noe skjer. Skolen skal også handle dersom skolemiljøet er trygt, men ikke godt.

Skolen har også en plikt til å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen trivselen og læringen til elevene, jmfør Opplæringsloven §9A – 3 andre ledd.

Krenkende atferd:

Krenkende atferd er en fellesbetegnelse som omfatter alle former for mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Krenkende atferd omfatter også andre former for krenkende ord eller handlinger, slik som negative, enkeltstående utsagn om en persons utseende, funksjonshemning, tro, etnisk opprinnelse osv. Krenkende atferd kan være både enkelt- eller gjentatte handlinger. Om en elev er krenket eller ikke, avhenger av elevens subjektive opplevelse samt en helhetlig vurdering av situasjonen (kontradiksjonsprinsippet). Hva som er en krenkelse skal tolkes vidt, men ikke slik at alle kritiske utsagn eller uenigheter er krenkelser. Skolens oppgave er også å lære elever å tenke kritisk og å respektere andres meninger og overbevisninger. Jmfør Prop. 57 L (2016 – 2017) punkt 4.5.3 (nulltoleranse mot krenkelser).

På Lerstad skole ser vi aktivitetspliketen som en sentral del av kapittel 9A i Opplæringsloven. [kap9a](#)

Formål

At elevene ved Lerstad skole skal oppleve «å høre til» er et mål hver dag. Eksisterende kunnskapsgrunnlag understreker betydningen av å intensivere innsatsen for at alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø. Et annet viktig moment er å redusere omfanget av mobbing og andre krenkelser i skolen. Arbeidet handler også om å vise tydelig at vi tar foresatte og elevens opplevelser på alvor

Historikk

Elevenes skolemiljø har vært et viktig område på Lerstad skole siden oppstart. I desember 2019 avsluttet skolen et utviklingsprosjekt gjennomført i samarbeid med Høgskolen i Innlandet. Hensikten med prosjektet var å styrke og utvikle de ansattes kompetanse, slik at elevene får oppfylt sin rett. Som en konsekvens av den faglige oppdateringen, har ført til at Lerstad skole arbeider mer systematisk og målrettet med temaet.

Høsten 2020 ble arbeidet med skolens læringsmiljø ytterligere styrket gjennom den kommunale satsingen [Livet&Sånn](#), som inneholder opplæringsmaterieil for folkehelse og livsmestring.

Våre verdier

Ved Lerstad skole har de ansatte utarbeidet et «RATT» som beskriver verdier vi arbeidet etter.

Raushet – at vi er rause på Lerstad betyr at vi ser hverandre og har tillit til hverandre. Vi byr på oss selv og gir rom for andre.

På Lerstad skole har vi tydelige forventninger til skolen, lærere, elever og foresatte.

Ansvar – at vi er tydelig ansvarlige på Lerstad betyr at vi har tydlige forventninger til hverandre. Vi gir og tar ansvar som en viktig del av skolehverdagen.

Trygghet – trygghet på Lerstad betyr at vi har trygge rammer for elever og ansatte. Vi passer på hverandre og har omsorg for hverandre.

Trivsel – trivsel på Lerstad betyr at alle blir sett og hørt. Vi tar hverandre på alvor og anerkjenner at vi har like stor verdi som mennesker. Og vi har det gøy!

Del 2 Skolens tiltak for å forebygge og forhindre krenkelser

Ressurspersoner

Lerstad skole har samlet gjennomført et omfattende kurs i «skolemiljø og krenkelser». Dette ble avsluttet høst 2019. Kurset stilte krav til deltakerskole om å utarbeide planer for; å avdekke, håndtere, og forebygge krenkelser. Parallelt har Lerstad skole fulgt kurset «trygg læring» i regi av Ålesund kommune. Skolen utnevner årlig en ressursperson som har skolemiljø som sitt ansvarsfelt ved Lerstad skole. I arbeidet ligger det blant annet å stå i «bresjen» for skolens videre arbeid med skolemiljøet, samt revisjon og oppdatering av «trygt- og godtplanen» som er styringsdokumentet på området. Skoleåret 2023/2024 er det SFO-leder Lisa Aaland (miljøterapeut) som har dette ansvaret.

Kompetanseheving for personalet

Gjennom halvannet års kursing, har personalet blitt utfordret og arbeidet grundig med våre rutiner. Det har vært en viktig bevisstgjøring, som har gjort at personalgruppen har fått et kompetanseløft. Vi ser at vi har et godt grunnlag i bunnen, og gjennom kurset har vi fått et felles språk om hva som rører seg i klasserommene, og hvordan vi håndterer de situasjonene som oppstår.

Kompetansehevingen fordrer en dynamisk prosess, som igjen vises i vårt mål. Nyansatte setter seg inn i og får opplæring i gjeldende rutiner.

Inkluderende fellesskap

Lerstad skole legger vekt på et inkluderende fellesskap. Dette gjøres gjennom en rekke fellesarrangementer gjennom skoleåret.

- ❖ Fadderordningen
- ❖ Vennekapsuke
- ❖ Skolens dag
- ❖ Sjakkturneringer
- ❖ Survive-dag matte og naturfag
- ❖ Bokuke
- ❖ Skidag
- ❖ Reiselivsmessen
- ❖ Livrednings-/selvbergingskurs
- ❖ Lerstadvannet Rundt
- ❖ Høgenakken Opp
- ❖ DKS-forestillinger
- ❖ Ulike markeringer
- ❖ Lucia
- ❖ Karneval
- ❖ Andre fellesarrangement
- ❖ Lekepatruljen
- ❖ Musikk og dans i friminutt

MÅL: Vi arbeider kontinuerlig med å fremme et trygt og godt klasse- og gruppemiljø, og med å forebygge og avdekke alle krenkelser. Ved krenkelser griper vi inn, varsler og bidrar i egnede tiltak til elevene opplever at de har et trygt og godt miljø.

Regler

På Lerstad skole har vi utarbeidet felles ordensreglement som gjelder for hele skolen, herunder hvordan vi vil ha det, samt sanksjoner. Hver klasse utarbeider i fellesskap egne klasseregler som bygger på hensyn og toleranse, tillit og respekt, ansvar og livsmot. Vi har også en tydelig instruks for friminutt, og rutiner for håndtering av konflikter i skolegården. Se våre ordensregler her! (legg inn link)

Vi snakker **med**,
ikke **til** elevene

Arbeid med sosiale ferdigheter

Det er på det rene at sosiale ferdigheter, og det å bygge gode relasjoner, er viktig i «vi-skolen» vi ønsker. For å bygge elevene sammen, og gi dem tryggheten som kreves for å være seg selv, jobber alle elevene på skolen med sosiale ferdigheter. Arbeidet gjøres klassevis, og i egne grupper. Verktøyene er Trygghetssirkelen (COS) og ART. Lerstad skole arbeider systematisk med prosjektet «[Livet&Sånn](#)», som er en del av Helsedirektoratet sitt program for folkehelse og livsmestring i kommunene. Dette programmet har fokus på innenforskap og barn og unges psykiske helse.

ART

Skolen har flere autoriserte ART-instruktører. Arbeidet med elevgruppene organiseres klassevis, som bestilling, eller som tiltak i en aktivitetsplan.

Samarbeidspartnere

For at den enkelte elev skal lykkes og for at Lerstad skole skal lykkes, trenger vi samarbeidspartnere. Elevene har sitt valgte organ, elevrådet, som er en viktig plattform for elevene til å fronte sitt syn. Samarbeidet mellom skolen og foresatte er av stor betydning. Det er vi som løfter barna, og gir de vind i seilene. Samarbeidsutvalget er arenaen hvor vi møtes. Elevene er representert i skolesamarbeidsutvalget og i skolemiljøutvalget. «Trygt og godt skolemiljø» er fast sak på disse samlingene/møtene.

Samarbeid om skolemiljø i formelle og uformelle organer.

Skolen samarbeider også med Ålesund PPT og Grunnskoleteamet.

Del 3 Skolens tiltak for å undersøke og avdekke krenkelser (kartlegging)

Undersøkelser

I arbeidet med å avdekke krenkelser trenger vi gode kartleggingsverktøy. Lerstad skole benytter seg av flere.

- ❖ Elevundersøkelsen
- ❖ Klassetrivsel.no
- ❖ Sosiogram

Skolen gjennomfører formelle elevundersøkelser hvert halvår

Samtaler

På Lerstad skole arbeider vi kontinuerlig med å forebygge krenkelser gjennom modellering og samtaler for å fremme et trygt og godt klasse- og gruppemiljø. Dette gjøres blant annet gjennom, Lekepatruljen, trygghets sirkelen, klasseverdier, tydelige kriterier, fokus på det gode eksempelet. samskriving, kameratvurdering mm. Vi kartlegger kontinuerlig og systematisk våre elever, med tanke på om de har det trygt og godt, ved å identifisere signaturstyrker, gjennom gode rutiner, tydelighet og varme. Vi møter elevene i døra, varierer undervisningsmetoder, benytter læringsvenner, samarbeidslæring og sørger for at hver enkelt blir sett hver dag.

På Lerstad sørger vi for har gode rammer rundt elevsamtaler. Vi er mottakelige, interessert i å forstå og oppmerksomt til stede. Elevens stemme er viktig.

Observasjoner

Observasjon handler om å se etter noe med en særlig oppmerksomhet. Noen ganger kan observasjonene bli gjort fra sidelinjen, andre ganger kan de voksne være en del av situasjonen som utspiller seg. De ansattes plikt til å følge med og være observante på elevers trivsel og sosiale liv er en sentral del av det å arbeide i skolen og det er også lovfestet som en delplikt i aktivitetsplikten (udir.no)

- ❖ Vi kartlegger gjennom systematisk og usystematisk observasjoner
- ❖ Vi er sensitive for elever som endrer atferd
- ❖ Vi har nulltoleranse for krenkende språkbruk i skolehverdagen
- ❖ Vi er opptatt av gode overganger og oppdage blindsoner
- ❖ Vi kartlegger relasjoner
- ❖ Opptatt av å avdekke hvilke uskrevne og uformelle regler som gjelder for oppførsel og hvordan holdninger og selvjustis er blant elevene våre

Vi ønsker å være omsorgsfull, men bestemt

Del 4 Skolens tiltak for å håndtere krenkelser når de avdekkes

Aktivitetsplikt

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. For å sikre elevene denne retten, har skolen en aktivitetsplikt etter oppl. § 9 A-4. Formålet med aktivitetsplikten er å sikre at skolene handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Skolens aktivitetsplikt er delt i fem delplikter. (udir.no)

Delpliktene

1: Å følge med

Vi som arbeider ved skolen, har en individuell plikt til å følge med. Vi avdekker spesifikke steder hvor det er ekstra behov for å følge med ved vår skole (blindsoner). Vi er bevisst spesifikke tidspunkt hvor det er ekstra behov for å følge med. Vi er åpne om hvem det er behov for å følge med på ved vår skole, og vi bruker våre verktøy slik at vi kan avsløre det som foregår i det skjulte.

2: Å gripe inn

Alle som arbeider ved Lerstad skole har plikt til å gripe inn mot mobbing, vold, diskriminering og trakassering hvis det er mulig. Plikten til å gripe inn er begrenset til inngrep som er mulig å gjennomføre, her er hensynet til å skade seg selv eller krenke noen av elevene avgjørende.

Eksempler på krenkelser kan være

- ❖ å stoppe knuffing eller slåssing
- ❖ å stoppe negativ språkbruk/verbale krenkelser
- ❖ å stoppe nedsettende kommentarer
- ❖ å stoppe baksnakking
- ❖ å stoppe utestengelser/utfrysinger
- ❖ å stoppe krenkelser på sosiale medier

3: Å varsle

Vi plikter å varsle dersom vi har mistanke eller kunnskap om at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Vi må være sensitive for endringer, mistanker, oppdagelser og hva elever og foresatte

forteller. Det skal være lav terskel for å varsle. Alle som arbeider på skolen har en skjerpet aktivitetsplikt dersom ansatte krenker, mobber, trakasserer, diskriminerer eller utøver vold mot elever. Du skal varsle rektor skriftlig dersom du er vitne til krenkelse, eller tror en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Varslings skjema ligger på Teams.

4: Å undersøke

Skolen skal umiddelbart undersøke alle saker hvor det foreligger mistanke eller kunnskap om at en eller flere elever ikke har et trygt og godt skolemiljø. Involverte parter skal få frem sitt syn i undersøkelsene, det kan gjelde elever, foreldre og personal. Undersøkelsene skal dokumenteres skriftlig og overleveres til rektor.

- ❖ Observasjoner
- ❖ Samtaler
- ❖ Undersøkelser

5: Å iverksette tiltak og evaluere disse

Tiltakene skal dokumenteres i en aktivitetsplan, som beskriver de tiltakene som skal iverksettes for at eleven skal få et trygt og godt skolemiljø. Lerstad skole skal bruke maks 5 virkedager fra varsel er mottatt til eventuell aktivitetsplan er opprettet. Mal for aktivitetsplan ligger på Teams.

Undersøkelse og vurdering

Lerstad skole har flere ulike tiltak som vi kan sette inn i en unik sak. På bakgrunn av undersøkelser som er gjort setter kontaktlærer og ledelsen ved skolen inn de tiltakene som vurderes som gode i den enkelte sak. Eleven har rett til å bli hørt i valg av tiltak, samtidig ønsker vi at foresatte skal være delaktige. Vi har løpende evaluering om tiltakene er til elevenes beste, og egnet til at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Tiltakene vedvarer til eleven igjen opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Del 5 Lerstad skoles verktøy og tiltaksbank

- ❖ Justere voksentetthet
- ❖ Arbeid med sosiale ferdigheter i klasse/elevgruppe/individuell
- ❖ Elevgrupper som arbeider/trener på elementer hentet fra ART
- ❖ Tett samarbeid med foresatte
- ❖ Skjerming av elev i friminutt/undervisningstimer
- ❖ Øving på samhandling i grupper
- ❖ Samarbeidslæring for å fremme empati og vennskap mellom elevene
  - Lytte til andre
  - Argumentere for eget syn
  - Dialog og søke løsning i fellesskap
- ❖ Arbeide med sosial historie i klasse/gruppe
- ❖ Samtaler for elev/elever med miljøarbeider/miljøterapeut
- ❖ Samtaler for elev/elever med helsesykepleier
- ❖ Samtaler for ledelse/pedagoger med Statsforvalter
- ❖ Tydlige og synlige klasseregler

- ❖ Tydlige og synlige skoleregler
- ❖ Temakvelder for foresatte
- ❖ Temaforedrag for elever
- ❖ Lik og forutsigbar praksis blant ansatte
- ❖ Trygg og god klasseledelse
- ❖ Aktiviteter for å styrke relasjoner mellom lærer – elev og elev - elev
- ❖ Styrke og mobilisere positive/inkluderende elevroller i skolemiljøet
- ❖ Flerkulturalitet som verdi for elevene
- ❖ Oppøve digital dømmekraft hos elevene våre, det styrker håndteringskompetanse dersom de utsettes for krenkende atferd av andre. Temaer kan for eksempel være:
  - personvern
  - sosial på nett - grenser
  - uønskede hendelser
  - kildekritikk
  - digitale spor
  - språk
- ❖ Personalet trener på «vanskelige samtaler» med foresatte gjennom rollespill
- ❖ En synlig ledelse som elevene har lett for å ta kontakt med